

Faculty of Humanities, School of the Arts,
the Fine Art Dept.

ביה"ס לאמנויות
החוג לאמנות
<http://artcreat.haifa.ac.il>

לימודים לתואר שני (MFA)
יו"ר הוועדה החוגית: פרופ' שרון פוליאקין
מס' תכנית: 113202-23-01
רקע

תכנית התואר השני בלימודי אמנות מתקדמים, MFA, הוקמה בשנת 2003, והיא התכנית היחידה הפועלת במסגרת אוניברסיטת חיפה. אוניברסיטת חיפה היא האוניברסיטה היחידה בישראל המעניקה תואר BA באמנות (מכללות ובתי ספר אחרים לאמנות מעניקים את התארים BFA או BEd), ומציעה המשך לימודים לתואר שני באמנות, MFA. בראש התכנית עמדו במהלך השנים אמנים מובילים בתחום: פיליפ רנצר, ציבי גבע, אורי קצנשטיין ז"ל, יצחק (איצה) גולמבק, שרון פוליאקין. מאז הקמתה, התכנית מנוהלת על ידי ועדת תואר שני, שחברים בה אמנים ואמניות. הם אלה שמלווים את האמנים והאמניות הלומדים בתכנית.

על התכנית

תכנית התואר השני בלימודי אמנות מתקדמים, MFA, מיועדת לאמנים ואמניות שמבקשים לפתח את הפרקטיקה האמנותית שלהם ומעוניינים להעמיק את הידע המעשי והתיאורטי שלהם על אודות אמנות עכשווית והתצורות השונות של יצירת אמנות בתחילת המאה ה-21. מטרת הלימודים היא להקנות לאמנים כלים לשכלול ולניסוח של מהלך אמנותי מקורי, מורכב ורלוונטי ביחס לסדר יום אמנותי מקומי וגלובלי. החזון של התכנית הוא לעודד יצירה אמנותית שאינה מפנה גב לעולם שהיא פועלת בו, ושואפת להיות משמעותית גם מבחינה תרבותית וחברתית.

בעוד שהיא שואבת מהמרחב האקדמי האוניברסיטאי את הגישה לחידושים בתחומי ידע מגוונים, תכנית ה-MFA מציעה סביבה ביקורתית ואקספרימנטלית יחידה מסוגה בארץ לפיתוח עשייה אמנותית. הלמידה בתכנית מדגישה את הקשר שבין מחשבה, עשייה וכתובה, וזאת ברוח מחקר אקדמי מבוסס פרקטיקה לפיו הפעולה האמנותית והפעולה הרפלקטיבית שלובים זה בזה. בתוך גישה מחקרית זו מחויבות האמן והאמנית היא להגיע להבנה פילוסופית מעמיקה של האמנות שלהם, כמו גם להיות בעלי יכולת להמשיגה ולהציבה בהקשר אמנותי היסטורי ועכשווי, וזאת בלי להתפשר על האוטונומיה האינדיווידואלית של כל אחד מהם כיוצר ייחודי. בד בבד, מתוך תפישה רחבה של אמנות, התוכנית מאפשרת להתוודע לנקודות צומת שבין אמנות עכשווית לבין שדות ידע שונים ולחידושים טכנולוגיים ומקדמת פיתוח של עשייה אמנותית בינתחומית ושיתופית.

התכנית היא דו-שנתית ומבוססת על סדנאות תיאורטיות ומעשיות, תוך דגש מיוחד על ליווי והנחיה אישית של הסטודנט על-ידי אמן מצוות ההוראה של החוג לאמנות ו/או מנחה חיצוני, לפי החלטת ראש התכנית. במסגרתה נערכים גם מפגשים אישיים עם אמנים, אוצרים ותיאורטיקנים אורחים מהארץ ומהעולם. במהלך הלימודים, הסטודנטים מציגים באופן תדיר תערוכות יחיד בגלריה במשכן לאמנויות ע"ש ד"ר ראובן הכט. כל תצוגה כזו כוללת ביקורת עומק של עבודת האמן או האמנית על ידי מרצי התכנית, אמנים ואוצרים מתחלפים והסטודנטים שלומדים לצדם בתכנית. הלימודים כוללים גם סמינרים תיאורטיים באמנות עכשווית או במגוון נושאים אחרים שנלמדים בדיסציפלינות אחרות – קולנוע, היסטוריה, לימודי תרבות, מגדר ועוד. כל סטודנט מקבל סטודיו במשכן לאמנויות והוא עומד לרשותו במהלך שתי שנות הלימוד שלו. כמו כן, יש לו גישה חופשית לסדנאות מקצועיות בתחומים וידאו, פיסול, הדפס ועוד. לימודי התואר השני למוסמך ביצירת אמנות, מקנים לבורגים תואר MFA וכוללים הגשת פרויקט גמר, הכנת תערוכה ועבודה מחקר תיאורטית של העשייה האמנותית.

תנאי קבלה

- 1. שלב א' –** דיון של חברי הוועדה החוגית ללימודי התואר השני, בתיק העבודות של כל מועמד, שלא בנוכחותו. תיק העבודות יכיל מסמך מעודכן של קורות חיים, תיעוד של יצירות שנעשו בשנתיים האחרונות ו/או כל חומר רלוונטי אחר, הצהרת כוונות וציפיות מהתכנית.
- 2. שלב ב' –** מועמד ראוי יוזמן לראיון אישי ולהצגת תיק עבודותיו לפני הוועדה החוגית ללימודי התואר השני.
- 3. שקלול ציונים בלימודי התואר הראשון בחוג לאמנות בציון 80 לפחות, ובחוג השני 76 לפחות.**
- 4. בוגרי חוגים אחרים,** אשר בשלב א' יימצאו כמועמדים מתאימים וראויים ושציונם הסופי המשוקלל בכל לימודיהם לתואר הראשון (בשני החוגים) עומד על 80 לפחות, יידרשו ללימודי השלמה בהתאם לרקע האקדמי של התלמיד בתואר הראשון, ובכפוף לתקנון הלימודים לתואר השני, הכול לפי החלטת הוועדה החוגית לתואר השני.
- 5. מועמד בעל תואר ראשון ממוסד להשכלה גבוהה ששפת ההוראה בו אינה עברית, חייב לעמוד בבחינת ידע בעברית ברמה הנדרשת על ידי האוניברסיטה כתנאי לזכאותו לתואר.**

Faculty of Humanities, School of the Arts,
the Fine Art Dept.

6. מועמדים בוגרי אוניברסיטאות מוכרות מחו"ל, וכן בוגרים של אוניברסיטאות שיש להן שלוחות בישראל אשר פועלות באישור המועצה להשכלה גבוהה, יחויבו לעמוד בהצלחה בבחינת GRE או בלימודי השלמה במסגרת התואר הראשון.

מבנה הלימודים

מסלול לימודים עם הגשת פרויקט גמר, הכולל תערוכה, והגנה עליה בעבודה בכתב

היקף הלימודים

א. לימודי יצירה	32 שש"ס
ב. לימודים עיוניים	8 שש"ס
סה"כ	40 שש"ס

תכנית הלימודים*:

1. לימודי אמנות – 32 שש"ס (= 16 ש"ש)

שנה א' – 16 שש"ס

- פורום לניתוח, ליווי וביקורת עבודות
- ליווי עבודת הסטודיו
- סמינר תיאוריה וביקורת

8 שש"ס
4 שש"ס
4 שש"ס
16 שש"ס

שנה ב' – 16 שש"ס

- פורום לניתוח, ליווי וביקורת עבודות-שנה ב
- ליווי עבודת הסטודיו והנחיית פרויקט גמר
- סמינר תיאוריה וביקורת

8 שש"ס
4 שש"ס
4 שש"ס
16 שש"ס

2. לימודים עיוניים – 8 שש"ס

התלמיד חייב בשלוש עבודות סמינריוניות:

- שני סמינרי חובה מכלל חוגי האוניברסיטה, כולל כתיבה סמינריונית (מומלץ שאחד מהסמינרים יילקח מהחוג לתולדות האמנות)
- סמינר תיאוריה וביקורת

3. פרויקט גמר (תערוכה) עם עבודה בכתב

פרויקט הגמר הוא נקודת השיא בתכנית הלימודים. הוא מהווה את החשיפה הציבורית והפומבית המשמעותית ביותר עבור הסטודנט. פתיחת התערוכה תלווה בביקורת פומבית של מורי התואר השני, אמנים, אוצרים ומבקרי אמנות מרכזיים.

כל משתתף יידרש ללוות את תערוכת הסיכום שלו בטקסט כתוב, בהיקף של כ-10,000 מילים, המתייחס ליצירתו האמנותית, מספק לה רקע ומפתח לה הקשרים. המנחה האישי ילווה את התלמיד לכל אורך העשייה של הפרויקט וחיבור הטקסט הכתוב. שני אלה מהווים תנאי לקבלת התואר.

משך הלימודים

על התלמיד להשלים את כל חובות הקורסים תוך שנתיים מתחילת הלימודים לתואר. התלמיד יגיש את פרויקט הגמר לשיפוט לא יאוחר מתום השנה השנייה ללימודים (כולל חופשת הקיץ).

לימודי השלמה לקראת תואר שני

ועדת MFA של החוג לאמנות תקבע לכל תלמיד את מערכת לימודי ההשלמה, בכפוף לתקנון לימודי התואר השני, ובהתאם לרקע האקדמי של התלמיד בתואר הראשון שלו.

הועדה החוגית ללימודי התואר השני אינה מתחייבת לקבל ללימודים מן המניין תלמידים שנרשמו ללימודי השלמות.

* ייתכנו שינויים בתכנית הלימודים